

Віriamo в те, що надалі проблем професіоналізму у журналістиці буде менше, журналісти працюватимуть в інтересах громадськості і суспільство довірятиме ЗМІ та сприйматиме їх інформацію як орієнтири для розбудови демократичної, громадянської, соціальної Української держави.

Література

1. Кузнецова О.Д. Професійна етика журналістів: Посібник: 2-ге вид., перероб. і допов. – Львів: ПАІС, 2007. – 246 с.

Юліана Бурдик -

студентка напрямку «журналістика»

НУ «Львівська політехніка» ІНПП

Науковий керівник:

канд. наук з соц. ком., доц.

доцент кафедри ЖЗМК

І.М. Мудра

ПОРУШЕННЯ ЕТИЧНИХ ВИМОГ У ТЕЛЕПРОГРАМАХ : «ОРЕЛ ЧИ РЕШКА», «СВІТ НАВИВОРИТ» ТА «ЄВРОЧЕКІН»

На даний час журналістика є однією з найбільших сфер діяльності, вона застосовується у дуже багатьох сферах діяльності : від політики, економіки до науки, культури та соціальної сфери. В останні роки все більш популярним стає ще один напрямок: тревел-журналістика – достовірний і захоплюючий спосіб передати інформацію про різні країни.

На сьогодні ми бачимо велику різноманітність розважальних програм. Незважаючи на те, що просвітницька функція телебачення є недостатньою, хоча рівень українського телепростору може надати глядачам набагато більше. Лише частково вітчизняне телебачення свого глядача чогось навчає, інколи змушує аналізувати, порівнювати тощо.

Окрім недостатнього вивчення, важливою проблемою у тревел-журналістиці є порушення етичних вимог, що суттєво «гальмує» розвиток української тревел-журналістики. Саме тому, спробуємо виявити та проаналізувати найбільш поширені етичні порушення у програмах тревел-контенту. Для аналізу було обрано 3 найпопулярніші програми українського виробництва: «Орел чи решка», «Світ навиворіт» та «Єврочекін».

Проаналізувавши контент обраних програм, я виділила декілька найбільш поширених порушень етичних вимог. Найбільш часто порушення трапляються у програмі «Орел чи решка», набагато рідше – у «Світ навиворіт» та «Єврочекін».

Перший вид порушень – естетично-непривабливі кадри. Це у більшості має відношення до програми «Світ навиворіт», адже, часто, ведучий Дмитро Комаров разом із оператором висвітлюють шокуючі кадри. Наприклад, епізод першого сезону у Камбоджі, де ведучий разом із місцевим народом обідає вареними яйцями із зародками курчати або каченяти. На цю ситуацію можна дивитись із двох позицій. Перша – так, це неправильно, і дане зауваження можна визнати правопорушенням, адже для українських глядачів подібні кадри – справжній шок. Не кожному буде приємно на таке дивитись. Але з другого боку – програма намагається повністю передати звичаї та традиції маловідомих або взагалі невідомих народів та племен, і саме такі моменти точно передають їхній менталітет та культуру. Можна сказати, що такі випадки у програмі є виправданими.

Схожі випадки у вищезазначеній програмі – не рідкість. Є моменти вбивства тварин (жертвоприношення) у африканських плем'ях, поїдання «живих» делікатесів: павуків, змій, восьминогів. І усе це знято деталізовано. Тут залишається хіба що попереджувати глядачів перемкнути канал або відійти від екранів дітей або людей з нестабільною психікою чи певними страхами.

Ця сама «проблема» є і в шоу «Орел чи решка», але висвітлена вона значно меншою мірою. Це пов'язано із тим, що на відміну від попередньої програми, «Орел чи решка» не подорожують маловідомими країнами, а висвітлюють інформацію про безпосередньо найвідоміші і найцікавіші туристичні країни та маршрути. Наприклад, у 14 сезоні «Перезагрузка» показано як один із ведучих Антон Птушкін поїдає живого восьминога. І знову ж, цю ситуацію можна судити з обох боків.

Друге правопорушення – ненормативна лексика та «перегравання». У «Світ навиворіт» ця проблема відсутня, хоча емоційно-забарвлена лексика завжди присутня, і, деколи вона можливо надто сильно виражена, але у контексті події у випуску це завжди виправдано. Інша справа – «Орел чи решка». Тут присутні й слова, які вважаються ненормативною лексикою, але здебільшого вони «запікані», присутній також жаргонізм – його аж надто багато, що деколи взагалі не підходить до формату програми. Потрібно відзначити, що усі ведучі (а їх було не менше 10) – чудові актори. Але незважаючи на це, акторська гра дуже

помітна, особливо, це притаманно ведучій-блогеру Анастасії Івлєєвій. Наіграність емоцій – не найкращий хід, щоб зацікавити глядача. Це порушення частково трапляється й у програмі «Єврочекін».

І третє, найбільш суттєве етичне правопорушення – обман глядачів та невідповідність фактів з випусків із реальністю. Ця проблема відноситься до програми «Орел чи решка», над якою не раз створювались скандали, обговорення, викриття «нестиковок».

Регіна Тородоренко – одна із найпопулярніших ведучих. На її рахунок декілька сезонів «Орла чи решки». Відомо, що 13 квітня на інтерв'ю Регіна «проговорила» про деякі факти, які викликали обурливу реакцію глядачів тревел-шоу. Дівчина заявила, що глядачів вводять в оману, розповідаючи про золоту карту з необмеженим фінансовим лімітом – насправді, за словами зірки, бюджет кожної програми жорстко обмежений. Як сказала Регіна, золота карта фігурує в програмі лише як символ багатства, але скільки там грошей, і чи взагалі вони є там – невідомо. При цьому, найдорожчі номери в найелітніших готелях продюсери беруть в оренду всього лише на 2-3 години, щоб «відзняти матеріал».[1] А насправді, знімальна команда ночує у простих готелях, які нічим не відзначаються.

Регіна призналась, що «в деяких моментах, це – постановочне шоу» [1]. Найчастіше готелі надаються по бартеру на декілька годин, щоб відзняти басейн, джакузі, апартаменти. За словами продюсера тревел-шоу Нателли Крапівіної, вона обурена такою брехнею ведучої, і за такі слова їй можливо випишуть штраф на майже мільйон гривень. Але цього так і не сталося, а Регіна пізніше «спростувала» інформацію, повідомивши, що її зрозуміли «неправильно».[1].

Що стосується невідповідності, то ця тема розпочалась відносно недавно після того, як туристи-блогери з досвідом написали у своєму блозі про те, що інформація із «Орла чи решки» не відповідає дійсності. Російські туристи Лена Гітт і Павло Котиков розповіли про перебування в Індонезії і були сильно розчаровані, виявивши щонайменше вісім невідповідностей показаного в програмі з реальністю. "Багато чого там – відверта, неприхована і притягнута за вуха нісенітниця", – заявили туристи.[2]

Наприклад, ведуча, вимушена в майбутні вихідні виживати на 100 доларів, довго блукає по аеропорту в пошуках громадського транспорту, що прямує в центр. Не знайшовши його, вона приходить до висновку, що жоден автобус безпосередньо або з пересадкою в центр не йде. Гітт і Котиков стверджують, що після прильоту до столиці Індонезії перший же зустрічний вказав їм на автобус, і через 10 хвилин вони "вже мчали до центру Джакарти". І таких автобусів чимало, кажуть туристи. [2]

О. Гітт і П.Котиков спростували слова ведучих про безпросвітних пробках в Джакарті, а також "закатати в асфальт" місті, з якого неможливо гуляти. На погляд мандрівників, Джакарта – дуже зелене місто, де всюди ростуть розлогі дерева.

Ще один приклад невідповідності : Леся Никитюк, подорожувала по Джакарті із золотою картою, розповідала, що в торгових центрах мегаполісу "жодної живої душі", оскільки у місцевих просто немає коштів на покупки в таких місцях. П.Котиков і О.Гітт стверджують зворотнє: під час їх візиту в торгових центрах було безліч місцевих, які заходили в дуже дорогі бутики. Всі ці приклади є виявом етичного правопорушення.

Ще один відомий блогер і турист Сергій Анашкевич заявив, що багато інформації з програми – відверта брехня. За його словами, побувавши у Танзанії, він виявив безліч невідповідностей. Наприклад, у програмі Регіна Тодоренко за 1 день побувала майже у 10-ти місцях з детальним описом, як вона це робить і яка ціна автобусів/поїздів. По перше, за словами Сергія, подолати такий маршрут за один день – просто неможливо. По друге – невідповідність у цінах на проїзд. Вартість готелів також неправдива, адже в програмі повідомляється що «Найдешевший номер в Стоун-Тауні – мінімум 200 доларів», насправді ж, за словами блогера, житло з досить непоганими умовами можна винайняти за 25-35 доларів. [3]

Незважаючи на численні невідповідності та навіть скандали, «Світ навиворіт», «Єврочекін» та «Орел чи решка» усеодно залишаються успішними прикладами тревел-журналістики на українських каналах.

Отже, я вважаю, що у тревел-програмах не можна подавати етичні порушення. Особливо не місце у програмах тревел-контенту таким порушенням, як обман глядачів, неправдиве висвітлення подій, замовчування, невідповідність фактів у програмі з реальністю, використання ненормативної лексики ведучими. Щодо порушення естетично-непривабливих кадрів, то завжди потрібно мати межу. Так, використання подібних кадрів інколи вимушена дія, але майже у всіх випадках їх можна замінити і подати інформацію «легше».

Література

Електронні джерела:

1. *Орел и решка [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://mediasat.info/2016/04/21/orelireshka/>*

2. *Путешественники рассказали как обанывают зрителей [Электронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.obozrevatel.com/travel/news/34590-puteshestvenniki-rasskazali-kak-obmanuyivayut-zritelej-sozdateli-shou-orel-i-reshka.htm>*

3. *Фейки «Орла і решки» [Электронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://ofigenno.com/feyki-orla-i-reshki>*

Анастасія Гамота –
студентка напряму «журналістика»
НУ «Львівська політехніка» ІНПП
Науковий керівник:
канд. наук з соц. ком., доц.
доцент кафедри ЖЗМК
І.М. Мудра

ЗАСТОСУВАННЯ СМАРТФОНА У РОБОТІ ЖУРНАЛІСТА

Стаття присвячена вивченню використання смартфона в роботі конвергентного та тележурналіста. У роботі буде розглянуто поняття та види смартфонів, їх особливості, специфіка створення матеріалу на основі використання їхніх інструментів.

Поява сітки інтернету, стільникового зв'язку, можливість моментально передавати текст, звук, картинку чи відео на будь-яку відстань заставляє кардинально переглянути принципи роботи у багатьох сферах, а особливо в журналістиці. Тому ця робота є надзвичайно актуальною.

Мета роботи полягає у тому, щоб дослідити як ефективно може використовувати свій смартфон журналіст у роботі. Поставлена мета передбачає вирішення таких завдань:

- проаналізувати смартфон у роботі журналіста;
- дослідити інструменти смартфона, які використовують журналісти;
- визначити, який вид смартфона найкраще підходить для журналіста;
- з'ясувати особливості смартфона, які допомагають журналістам;
- визначити переваги використання смартфона над професійною журналістською технікою;
- дати визначення терміну «смартфон»;